

**DE RUPELBRES TE WINTAM
DE WATERSNOOD
IN KLEIN BRABANT**

*DE RUPELBRES TE WINTAM
DE WATERSNOOD
IN KLEIN BRABANT*

Mei 1953

**Uitgave ten voordele van de noodwoningen van het HOUTEN DORP te Wintam.
Bestellingen bij overschrijvingen van 20 fr. op Nr 4332.28 J. MEEUS, Pastoor,
WINTAM-HINGENE (PUURS)**

Voorwoord

Groot was de watersnood... doch groter nog de spontane algemene hulpverlening van gans het land.

Aan de ontelbare gekende en ongekende weldoeners van onze 9 provincies weze dit werkje opgedragen, in geest van erkentelijke dankbaarheid, vanwege al de bewoners van Klein-Brabant en inzonderheid van de Wintamse bevolking.

Moge dit bescheiden boekje met de treffende opnamen niet alleen de geleden nood in ons geheugen bewaren, maar vooral in deze ontluikende lentetijd, het kostbare bloempje van de dankbaarheid verspreiden in al de streken van ons geliefd Koninkrijk.

INLEIDING

Er bestaat een zeer oud gezegde „Er is niets nieuws onder de zon”, en inderdaad de geschiedenis van gelijk wat hervalt regelmatig in herhalingen, al zijn zij dan ook niet altijd even aangenaam.

Het leven van al het geschapene herhaalt zich : het licht volgt op de duisternis, de dag op de nacht, de vreugde op de droefheid, de dood op het leven, na regen komt zonneschijn.

Ook stormen en overstromingen keren, hoewel niet regelmatig, in de natuur terug.

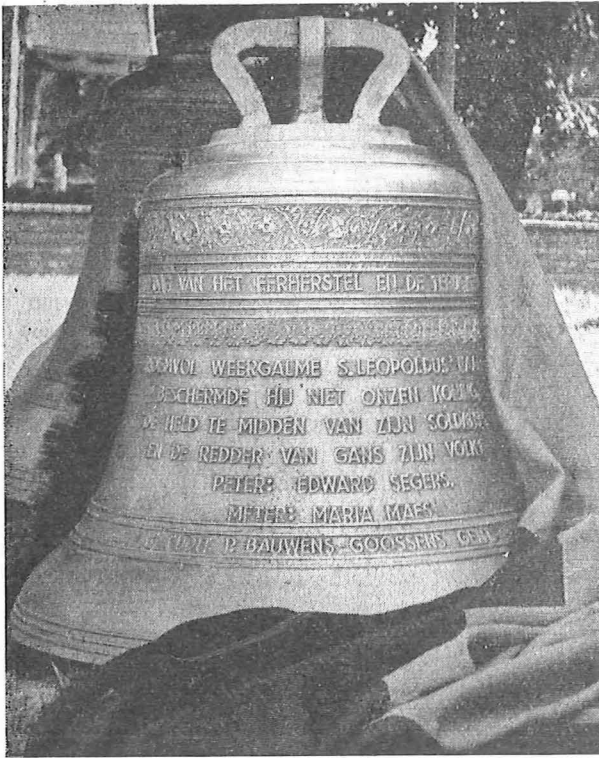
Voor de Schelde vinden we de eerste overstromingen opgetekend in de 5e eeuw. In de periode van de 5e tot de 12e eeuw staan er een vijftigtal overstromingen genoteerd. Dit was voornamelijk te wijten aan het feit dat er toen nog geen dijken bestonden, want die werden aan onze rivieren voor het eerst aangelegd in de 14e eeuw. Daarna hebben toch nog talrijke dijkdoorbraken plaats gehad.

De 5e November 1530 werden er talrijke bressen in de dijken geslagen. In de kroniek van Vlaanderen lezen we :

„Vijf November nooyt dier ghelijcke
„ghinck dwater over alle dijcke”.

Verder hadden er doorbraken plaats in 1551, 1554, 1562, 1570, 1606. In 1632 was er een grote dijkbreuk bij de „Groenen” en in 1779 schenen, zo verhaalt Leop. Mees in zijn „Geschiedenis der gemeente Hingene”, op een Zondagvoormiddag al de krachten der natuur op hol te zijn. Het bliksemde, donderde en stormde op een afgrijselijke wijze, en men vreesde voor water-rampen en andere onheilen. Te Nattenhaasdonk werd de pastoor onder de H. Mis zo bevangen van benauwdheid, dat hij het altaarkruis vastnam, zich omkeerde en het aan de gelovigen vertoonde, terwijl hij verzocht gezamenlijk te bidden opdat God hun alle ellende zou sparen.

De overstroming van 1825 heeft veel overeenkomst met deze van 1953. Gedurende 2 maanden stonden de polders en een honderdtal huizen der gemeente Hingene, doch ook gans Weert en een groot gedeelte van Bornem onder water.

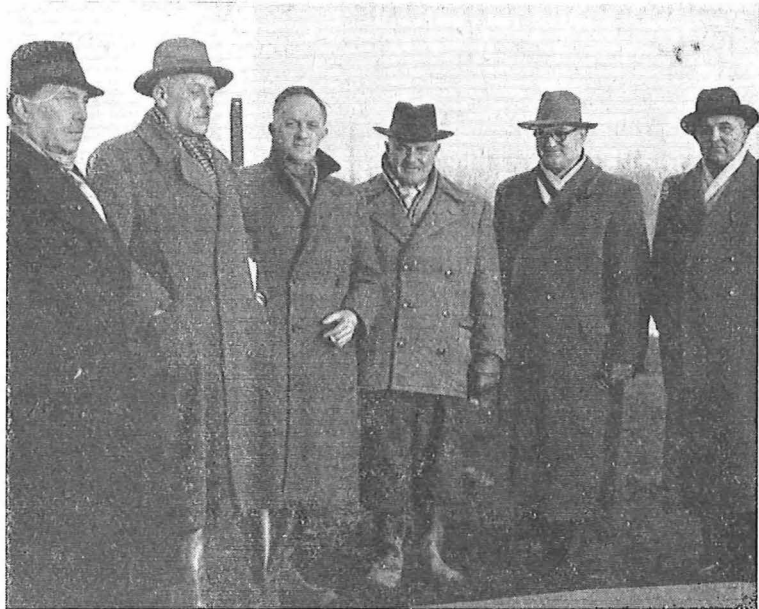

De S. Leopoldusklok weerklonk in de vroege morgen: algemene nood...

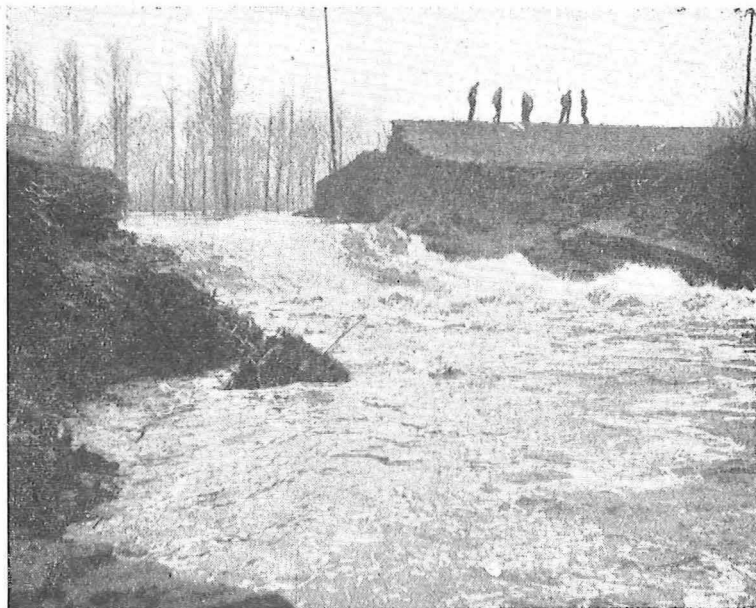
verwittigd. Er waren er die nog wat huisraad konden redden, anderen moesten zich spoeden of vluchten ijlings weg in hun nachtkleren om er nog levend uit te geraken. De noodklok van Wintam galmde haar doodsgeluid over Klein Brabant en verkondigde een algemene ramp over de streek.

Koortsig werden overal de hoofden bijeengestoken. Vóór 8 uur stonden reeds enkele boeren van het Buitenland te Bornem met hun stalbeesten voor de poort der Sint Bernardusabdij om hun vee in de stallingen van het klooster onder te brengen, want nadat de mensen overal in veiligheid waren gebracht, ging de eerste zorg naar het behoud van het boerenbedrijf. Overal in geheel de geteisterde streek zag men de mensen met het gealarmeerd leger samenwerkend de handen uitsteken om de getroffen en te helpen redden wat er nog te redden viel en gans die Zondag zag men karavanen trekken links en rechts, en op alle mogelijke plaatsen en wegen. Twee grote bierwagens van de brouwerijen „Krak” en „Scaldis” werden in hun bevrijdingswerk de

Op de laatste dag der nieuwjaarsmaand van 1953 had de wind over onze streken gegierd en niemand vermoedde dat erge rampen boven onze hoofden hingen, zelfs niet toen de radio's avonds voor nog erger storm in de nacht waarschuwde. In de vroege Zondagmorgen van de 1ste Februari wanneer men overal nog rustig sliep, beukte het water als een wreed nachtelijk monster op verscheidene plaatsen tegen de Schelde- en Ruppeldijken van Klein Brabant om er meerdere bressen in te slaan. Vlug werden de bewoners van huis tot huis

Burgerlijke personaliteiten.

De Rupelbres bij de Scheepswerf (begin Februari). Het water vloeit terug in de Rupel.

prooi van het water. In de loop van de dag zag men aan de bedreigde huizen mensen aan het werk die er muren bouwden met zakjes zand.

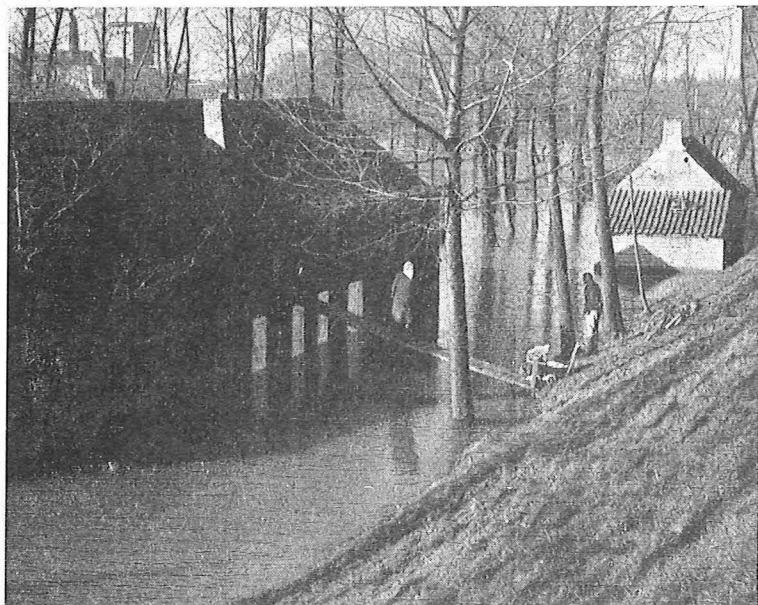
De burgerlijke personaliteiten waren ook overal ter plaatse om de noodtoestand op te nemen en de nodige maatregelen te treffen tegen het onweerstaanbaar woest indringend water.

Te Bornem en te Hingene werd er met bewonderenswaardige ijver gezwoegd en werden de Scheldebressen spoedig gedicht en ook te Wintam bleek reeds 's Maandags de Scheldebres bij de „Groenen" buiten gevaar. 's Zondags was de doorbraak bij de sluis in de Rupeldijk te Wintam ter hoogte van de heer Sapinsky nog gestopt.

Het overrompelend water bedreigt gans Wintam.

Maar met de Rupelbres bij de scheepstimmerwerf ging het niet zo fortuinlijk. Het water wierp zich schuimend als een waterval door de nauwelijks 8 meter brede kloof in het achterland en spoelde door het Broek naar Nattenhaasdonk, en dreef het water steeds hoger naar de Sinte Margaritaparochie om 's Maandags reeds meer dan 100 huizen onder water te zetten. Spijts de grote inspanningen van het 2e Opleidingscentrum der infanterie van Lier en van het 11e genie van Burcht met 180 soldaten onder leiding van luitenant Wouters en de hulp van een aantal burgers, bleef de bres moeilijk te dicht.

Onafgebroken reddingspogingen door de familie Muyshondt.

Vanaf het begin reeds was de toestand der huizen aan de Rupeldijk troosteloos. Men ziet hier op de foto, bij lage tij, de familie Muyshondt langs een plank die naar de slaapkamer leidt, nog het een en ander in veiligheid brengen. Bij hoge vloed verdwijnen deze huizen bijna geheel in het water. De De Laetstraat of „De Hul” van Wintam, die op 8 Maart 1945 zwaar getroffen werd door de vliegende bommen, werd ook nu weer zwaar geteisterd door het

wrede water en zette er al de nieuw gebouwde huizen van 1 tot meer dan 2 meter onder water.

De Mariakapelletjes werden ook door het water verrast en in twee kappellen verdronken de Lieve Vrouwebeeldjes nl. in de schipperskapel aan de dijk, O.L. Vrouw van den Rozenkrans en O.L. Vrouw troost-in-nood in de mooie kapel van den Borndam. Gelukkig konden zij later nog uit het modderige water worden opgevist. De andere Lieve Vrouwe kapelletjes

Het overstroomd gebied onder vorst en sneeuw.

*Algemeen zicht op de
De Laetstraat.*

aan de bomen hingen hoog genoeg en werden gevrijwaard.

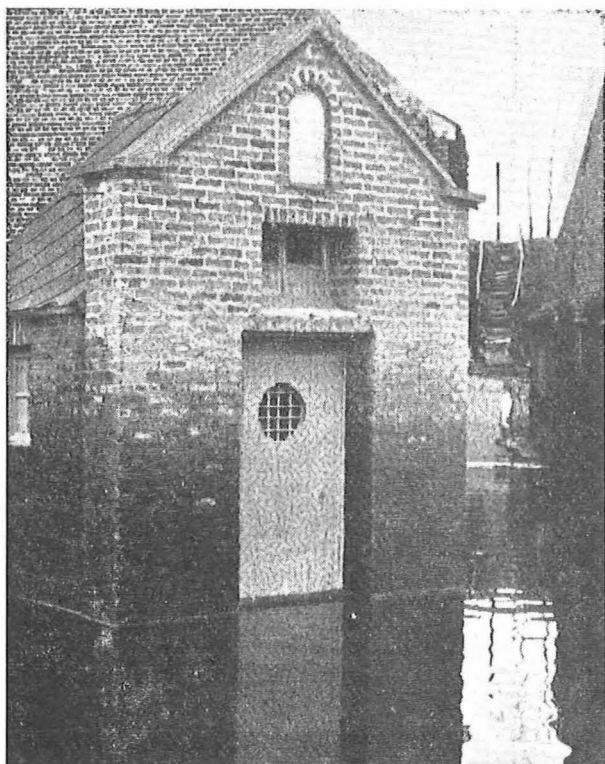
Het water bleef aandringen en steeds meer huizen kwamen onder water; in Bornem ongeveer 150, in Hingene en Wintam ieder meer dan 200 huizen en een gezamenlijke oppervlakte van 1200 Ha grond.

Aan de geteisterde families werd onmiddellijk hulp verleend; in Bornem werd op de eerste morgen het Rode Kruis nog opgeroepen en werd voor de middag nog soep bedeed. In Hingene en Wintam werd de eerste hulpverlening onmiddellijk ingezet door de parochiale geestelijkheid. Vooral aan de arbeiders van de bres

die, niettegenstaande ijzige koude en levensgevaar, hun hopeloze taak energiek vervulden, werden warme dranken en droge klederen verschaft. In Wintam werd de eerste dringende oproep van de priesters op staande voet beantwoord door begrijpende parochianen, en weldra zou de spontane algemene hulpverlening in werking treden en langs Caritas catholica, de sociale werken, het Rode Kruis en het Nationaal werk voor Kinderwelzijn, de barmhartigheid van de zalvende Samaritaan overnemen.

*Kapel van O. L. Vrouw
„Troost in Nood” in de
Borndam.*

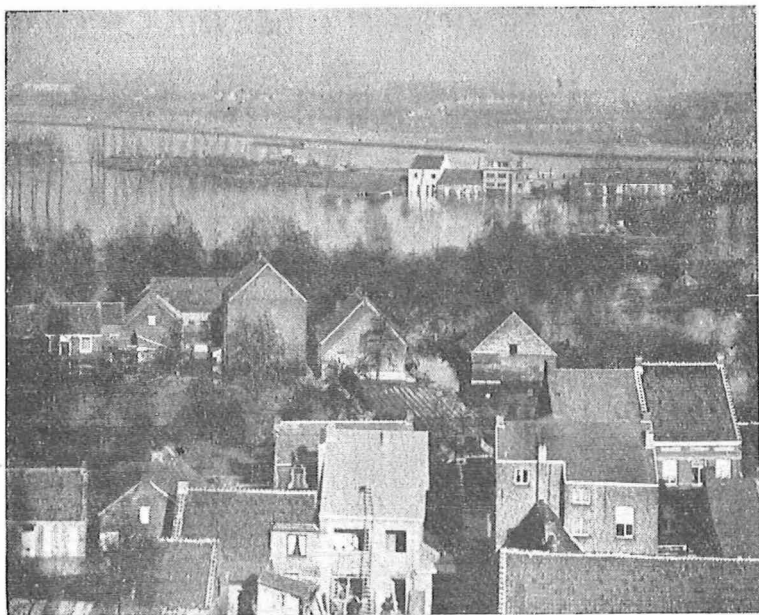

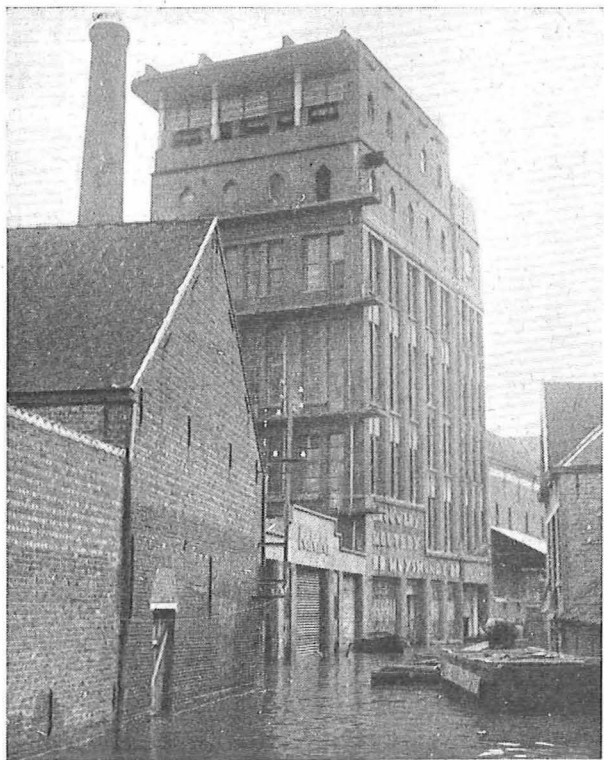
*Kapel van O. L. Vrouw
van den H. Rozenkrans
aan de Rupeldijk.*

Nooit zullen wij het eerste bezoek vergeten van het Hoofdbestuur van het Rode Kruis n.l. van Mr Lambin, Juffrouw Van Lier, Kolonel Dr Lefèvre, Mr Leclef en Juffrouwen Limoges en Jadet, weldra gevolgd door Generaal Dronsart, en the last but not

the least Prins de Merode. De vraag door Mr Lambin later gesteld: „Heeft het Rode Kruis Wintam geadopteerd, of heeft Wintam zich met het Rode Kruis gecoördineerd?” werd slechts met een glimlach beantwoord en daarom leggen wij zonder aarzelen getuigenis af van ons beider volledig begrijpende en eensgezinde werking in deze moeilijke tijden. Weldra zond het Rode Kruis ons als afgevaardigde Juffrouw De Wael, die in het jaar 1928 het overstroomde gebied van Moerzeke verzorgde, terwijl het Hoofdbestuur en het Provinciaal bestuur ons regelmatig bezochten en hulp brachten met Madame De Coninck, Juffrouw De Smedt, Mr Hanut en vele anderen, zonder de bereidwillige ambulanciersters en knappe autovoersters van het motorcorps te vergeten.

*Vergezicht op de Rupel
en de bres.*

*De Brouwerij
Muyshoudt te Wintam
vecht tegen het water.*

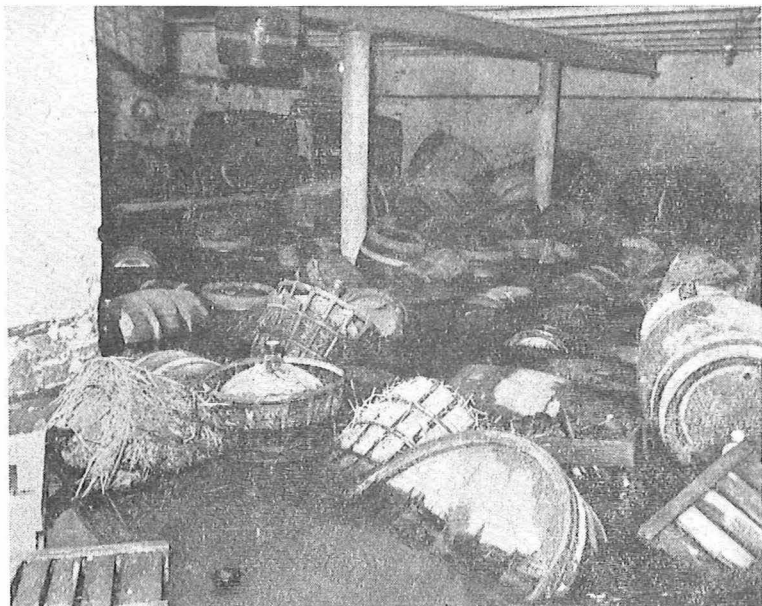
De met kurk-geïsoleerde lagerkelders werden totaal vernield, en de stoomketel, evenals de koelinstallaties vier in getal, werden buiten werking gesteld. Ten prijze van bovenmenselijke inspanningen, en regeling van het werk naar de opkomende tijen, heeft de brouwerij steeds voortgewerkt, en kon men, na de noodzakelijke noodinstallaties en aanpassingen het brouwen na een maand hernemen.

De economische hartader, de brouwerij Muyshoudt van Wintam, werd deerlijk geteisterd. Het reuzegebouw vocht evenals zijn Directeur en zijn voor alles raad wetende technicus met het dreigende water, doch... wie kan aan water en storm gebieden?

In Eikevliet duurde de watersnood slechts 2 dagen, omdat het water, zoals bij buitengewone hoge tij meer gebeurd, over de dijken van de Vliet liep. Twee huisjes werden er weggespoeld en in een vijftigtal woningen stroomde het water dwars door de huizen. Het zwaarst geteisterd in

*Eikevliet voor de
zoveelste maal onder
water.*

Een der kelders van de Brouwerij Geniets te Eikevliet.

Eikevliet was voorzeker de brouwerij Geniets, waar meerdere tanks op het water dreven. Vooral in de kelders der brouwerij werd grote schade aangericht. Op de foto ziet men hoe een der biervaatjes tijdens het hoge water tegen het plafond werd gedrukt, en er later, bij het wegtrekken van het water, bleef hangen.

De brouwer zelf is op het laatste nippertje aan de dood door insluiting ontsnapt.

Het paviljoen in Hingene werd ook erg door het water geteisterd; al de benedenvertrekken liepen onder. Op de foto ziet men hoe hier op 1 Februari het water over de Scheldedijk sloeg en aan de buitenkant van de stugge dijk ganse delen wegspoelde. Ook het kasteel van den hertog d'Ursel werd bijna gans door het water omsingeld. Van Hingene Centrum liep het ganse noordelijk gedeelte, het Hoekske en den Eik, onder

Scheldebressen aan het Paviljoen te Hingene.

Hingene onder water

Buitenland te Bornem

*De mandenmakerij
Merckx-Verellen te
Bornem.*

water en in verscheidene huizen bereikte het water 1,50 tot 2 meter hoogte. In de gemeente Bornem overspoelde het water geheel de Roddam en het Buitenland; op de foto ziet men hoe zwaar de mandenmakerij van de firma Merckx-Verellen te lijden had. De oude-Scheldedijk Bor-

nem—Temse werd over zijn gehele lengte sterk verstevigd met vaderlandertjes, waardoor de kleine gemeente Weert gevrijwaard bleef van de niets ontziende vijand. Intussen werd er onafgebroken maar zeer koortsachtig doorgewerkt om

*De oude Scheldedijk
Bornem-Temse.*

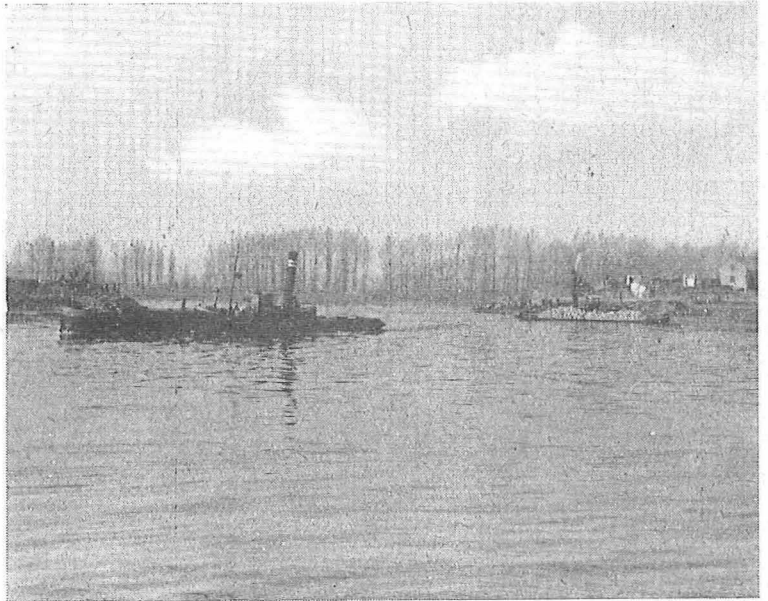

*De Rupelbres
verbreedt...*

de bres te Wintam, die altijd maar groter werd, te dichten. Van 8 meter werd zij 30 M. breed; maar wat erger was, zij kreeg een ongelooflijke diepte: 15 meter. De Hollanders werden er bijgeroepen om het dichtingswerk te helpen slagen. Maar ook zij oordeelden de waar niet onder de prijs: het was een lastig werk, maar moeilijk gaat ook. De dijk bleef echter door het krachtig aanstromende water afbrokkelen en

op een gegeven ogenblik verbreedde de bres tot 75 meter. De wind waaide toen op een namiddag uit noordelijke richting en kokend spoelde het water door de bres en verspreidde zich met een razend geweld en een ontzettende snelheid over het geteisterde land... 2 vrachtschepen werden door heen de bres in de polders gezogen; omwille van het gevaar verbod bij avond de Rupel te bevaaren... en miseries zonder eind...

*In volle breedte;
geweldige vloed; gevaar
voor de scheepvaart.*

*Het water blijft staan.
Huizen aan de Rupel-
dijk en V. Kegelsstraat.*

Aan de geteisterde families werd door zeer velen hulp geboden. Buiten de hoger vermelde Caritas catholica en het Hoofdbestuur van het Rode Kruis, moeten wij nog bijzonder vermelden de Afdelingen van Borgerhout, La Bouverie, Boom, Lier en Hoei. En tussen de velen die wij hier moeten bedanken past het op de eerste plaats onze allergrootste dankbaarheid te uiten aan Baron Vaxelaire, Mr Charley G. Lavers en Mr De Man, evenals voor gans het personeel van de „Bon Marche” van Antwerpen en Brussel; alsook aan Juffrouw Reichelt, sociaal assistente, samen met het bestuur en personeel van de

werkhuizen A.C.E.C. van Ruisbroek bij Brussel; aan de parochies Borgerhout, Willebroek, Fourbechies, Bonheiden Se Lidwina, S. Genesius-Rode, Wuustwezel, Kortrijk-Dutssel en Heistop-den-Berg;

aan het O.L.V. college van Boom, S. Norbertusschool Antwerpen, de scholen van Brussel, S. Lievenscollege, Se Agnesgesticht van Borgerhout, Regina Cæli van Dilbeek, Handelshogeschool en Beroepsschool voor Juffrouwen te Antwerpen, Technische scholen te Mechelen; aan de kloosters en scholen van Park bij Leuven, Ottenburg, Kortenberg, Schepdaal, Pamel, Rebecq-Rógnon

*Kruispunt van 4 water-
straten aan de Olympia.*

De verwoësting begint...

Waarloos, Steenhuffel, en Maison St François Xavier te Arlon ;
aan de gemeenten Deurne, Leuven, Charleroi, Luik en Boom ;
aan de dagbladen, weekbladen, en „Ons Land” ;
aan de trouwe vrienden uit Herentals, Leuven, Tongerlo, Mechelen, Niel, Bornem en Puurs ;
aan alle liefdadige personen en verenigingen, waaronder vooral de jeugdverenigingen ;

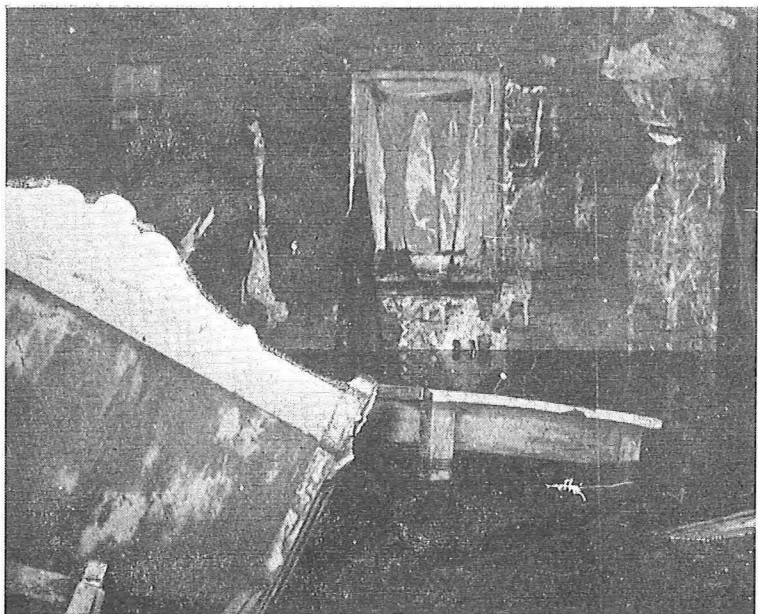
aan de wonderbare veevoeder-actie van de Boerenbond.
Wanneer men „Boerenbond” hoort, denkt men onmiddellijk aan

voor al de noden van gans de bevolking.

Tussen de vele bezoeken van de burgerlijke overheden steeds geleid door de Heer Arrondissementscommissaris Tricot en door de gemeentelijke overheid, mochten wij ons verheugen in het zeer eenvoudig maar bemoedigend bezoek van onze nieuwe Bisschop Monseigneur Schoenmaeckers in naam van Zijne Eminentie de Kardinaal.

Het water knaagt en ondermijnt...

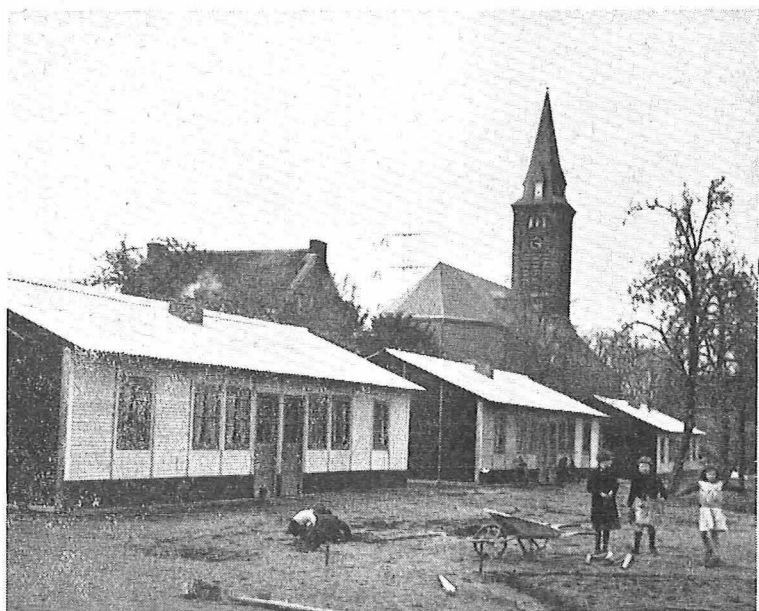
*en doet de meubels
drijven...
onbewoonbaar.*

Vanaf het eerste ogenblik verschenen ook Juffrouw Verschuere en Juffrouw Vanderstukken met hun staf van het nationaal werk voor Kinderwelzijn, evenals Juffrouw Van Herteryk van de sociale werken van Mechelen, om ons hunne onmisbare diensten aan te bieden.

Ook de Z.E.H. Deken Dr De Block van Puurs bezocht regelmatig de overstromde parochies van de dekenij.

De moed opnieuw te beginnen zodra

het water zal verdwenen zijn bezielt nochtans het arm geteisterde volk van Klein Brabant. Mgr. Cruysberghs die Wintam 3 maal bezocht mocht getuige zijn van de lijdenskracht en moed, zoals hij zelf uit de mond van een zwaar getroffen boer uit Wintam mocht vernemen : „Och, Monseigneur, als we beginnen te wenen komt er nog water bij ; wij zullen opnieuw beginnen, we geraken er door !”

*Wat gedaan? Een
droom: een houten dorp
zal oprijzen...*

De matten worden in de bres gesleept...

Even regelmatig als de dag volgt op de nacht, zo kwam ook het vuile alles verrottende water in de straten en huizen van het overstroomde gedeelte van Klein Brabant. Het schuren en ruisen van het meedogenloze water dat langzaam aan de veroverde huizen begon te knagen, vnl. in de Victor Kegelsstraat te Wintam, waar muren en stallingen invielen. Met lede ogen moest dit alles worden gadeslagen. Intussen waren meer dan 500 huisgezinnen geëvacueerd. Voor velen was alle hoop op terugkeer naar hun huisje ijdel geworden, omwille van een blijvende onbewoonbaarheid. Maar

met touwen op de juiste plaats gelegd...

in Wintam werd dan door Z.E. Heer Pastoor H. J. Meeús het initiatief genomen tot het bouwen van voorlopige z.g. Finse noodwoningen op het Ste Margaritaplein.

Daar werd het eerste initiatief genomen tot het optrekken van noodwoningen voor de geteisterden, wier woning vernield werd, of tenminste voor lange tijd onbewoonbaar zou zijn.

Dit eerste initiatief, uitgaande van de parochiale geestelijkheid, werd gesteund door Zijne Eminentie de Kardinaal en door Caritas catholica. Het hoofdbestuur van het Rode Kruis nam op zich de 12 eerste woningen te

*met stenen zinkstukken
belast...*

bemeubelen; en het Provinciaal bestuur van het Rode Kruis zorgde voor bepaalde gezondheids-voorwerpen.

Deze noodwoningen zijn volgens Fins model, met dubbele houten wanden, warm in de winter, koel in de zomer, van buiten wit geschilderd en van binnen rood.

Het werk begon op 9 Maart; op 17 Maart werden 2 noodklassen voor de bewaarschool met 75 kinderen ter beschikking gesteld; op 31 Maart be-

gint men met de noodwoningen te bewonen, en op 11 April zijn er reeds 13 bewoond door 13 families tellende te zamen 65 personen.

Op hetzelfde plein en een geheel uitmakend, heeft de Bestendige Deputatie op dit ogenblik, 21 April, 8 woningen zo goed als geëindigd, en is men reeds begonnen met nog 6 woningen bij te maken, en allen waren rond de 1e Mei bewoond. De E.N.B. zorgde voor de electriciteit, en de P.I.D.P.A. voor de waterleiding.

en zakken in de diepte.

*De bres vernauwt...
doch geweldige water-
massa's spoelen in en
uit de polders*

Deze noodwoningen zijn volstrekt geen krotwoningen, en de gehuisveste gezinnen, zijn hier gelukkig en tevreden... Wit-groene huisjes rondom een bloeiende boomgaard, luchtig, zonnig, en... droog!

En wat de Bestendige Deputatie doet in Wintam, doet het fonds van de Heer Gouverneur in Hingene op de Kouter en in Bornem. Allen voor hetzelfde doel!

Aan de bres werd er intussen flink

doorgewerkt. Ter plaatse op en onder aan de dijk werden grote matten gevlochten. Eens afgewerkt werden zij te water gelaten en dreven als een groot vlot op het water. Tussende tijen, wanneer de stroming in de bres tot een minimum gekomen was, werden zij er heen gesleept, en eenmaal op de juiste plaats werden de zinkstukken er op gesmeten, ongeveer 500 KG. per M², en gevuld met zware stenen zou deze mat eenmaal gezonken de basis vormen voor nieuwe stukken, die een muur van rijshout en stenen moesten optrekken om het ontketende water tot in zijn eigen domein te bedwingen.

*Werken aan de nieuwe
Tedescodijk in de
Notelaardreef te
Hingene.*

Bezoek van Zijne Majesteit de Koning en van de Hertog d'Ursel.

...En eindelijk kwam er hoop, de bres verkleinde, de lippen of zijanten naderden elkander nauwer. Intussen werd er te Hingene een nooddijk uit de grond gestampt. De Notenlaarlaan werd met zand opgehoogd en omgevormd tot een binnendijk. Dag en nacht hebben tientallen vrachtwagens van de firma Tedesco het zand aangevoerd en met louter zand — bijna niet te geloven, en toch is het waar — een dijk aangelegd dwars door het overstroomde ge-

bied. Een geweldige prestatie. Op Vrijdag 6 Maart kwam Koning Boudewijn de werken te Bornem, Hingene en Wintam bezoeken en meteen het geteisterde Klein Brabant zijn medeleven betonen. En het volk heeft dan een ogenblik zijn miseries vergeten. Overal waar de koning voorbij kwam wapperden de nationale driekleuren, overal juichte en dichte menigte de jonge Vorst geestdriftig toe. Te Bornem gaf ir. Sterlinck aan zijn

De Koning oprecht en geestdriftig begroet te Wintam.

Op weg naar de bres.

Majesteit op de met zakjes zand verhoogde dijk Bornem—Temse uitleg over de aldaar uitgevoerde werken waarmee men gelukt was het water tegen te houden; na Bornem werd een bezoek gebracht aan de nieuwe dijk te Hingene, waar de Koning met belangstelling zich liet inlichten en over de nieuwe dijk wandelde, die toen dagelijks ongeveer 60 meter vorderde. De jonge vorst vertrok dan naar Wintam dat het ergst van de

drie te lijden had van de watersnood. Het kort oponthoud dat Zijne Majesteit maakte om zich te overtuigen van de noodtoestand der bevolking heeft de sympathie van deze geteisterde mensen voor de jonge Koning zeer zeker verhoogd. Van Wintam ging de reis via de autostrade Boom naar Niel waar de Vorst aan boord ging van een veerboot, die hem naar de bres in de Rupeldijk te Wintam bracht. Meer dan een uur volgde de

10 April: de eerste dichtingoperatie gelukt!

*De vlag wordt gehesen,
doch de werken moeten
voortgezet worden.*

koning van op de dijk de werkzaamheden en woonde er het zinken van 2 matten bij.

Op Vrijdag 27 Maart werd door de Minister bij monde van volksvertegenwoordiger Maes een premie van 100.000 fr. uitgelooft aan de werklieden, indien de bres voor Pasen (5 April) zou gedicht zijn. Misschien was het slechte weer in de Goede week oorzaak dat de premie niet verdiend werd. Tot grote geruststelling van heel Klein Brabant ging in de

vroege Vrijdagmorgen van de 10e April de mare dat de Rupelbres gestopt was en inderdaad 's morgens te 4 uur was het gebeurd.

De driekleur werd gehesen.

Door de dichting van de Tedescodijk te Hingene was Bornem en de helft van Hingene reeds 3 weken te voren droog gekomen.

Wat vroeger op een effen dambord geleek, het vlakke Polderland, is nu door aanspoeling van klei en zand, een licht-golvend heuvelland gewor-

*Het houten dorp breidt
zich uit... en wordt met
lentebloesem getooid.*

O. L. Vrouw van Wintam, waakt en zegent!

den, met vijvers en wielen, met de eeuwig-ruisende grijs-groene wilgen, Kanada's, mijmen en riet, en met klapwiekende meeuwen en schichtig waterwild... eindelijk is de lente gekomen, en wandelt in wit en roos bloesemgewaad over de verlaten watervlakke... die nu niet lang meer door de zwarte veerboten zal doorsneden worden.

Tot slot van deze beknopte watersnoodbeschrijving in Klein Brabant mogen we eerbiedig sluiten met een

dankwoord aan de Moeder Gods, wier kapelletjes in Klein Brabant overtalrijk zijn en tot wie onze katholieke mensen een bijzondere verering hebben vnl. als patrones van altijd-durende bijstand, een woord van bijzondere dank dat onder de onzen geen mensenlevens te betreuren vallen.

Moge het gelovige volk van Bornem, Hingene en Wintam Haar blijvend hiervoor dank zeggen!